

«Η Σταύρωση»: «Ένα έκθεμα - μία ιστορία» από το Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας

/ [Επικαιρότητα](#)

Την αποτοιχισμένη τοιχογραφία με παράσταση της [Σταύρωσης](#) (περ. 1400), από τον βυζαντινό ναό της Αγίας Φωτίδας στη Βέροια, παρουσιάζει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας, στο πλαίσιο της δράσης «Ένα έκθεμα - μία ιστορία», μια πρωτοβουλία που φέρνει το κοινό πιο κοντά στα πολύτιμα τεκμήρια της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ιστοσελίδα του [Βυζαντινού Μουσείου Βέροιας](#), η σκηνή εκτυλίσσεται μπροστά από τα τείχη της Ιερουσαλήμ. Στο κέντρο δεσπόζει ο Σταυρός με τη μορφή του Εσταυρωμένου Χριστού. Το καμπυλωμένο σώμα και η κεφαλή Του, που γέρνει προς το δεξιό ώμο με τα μάτια κλειστά, δηλώνουν ότι έχει ήδη παραδώσει το πνεύμα Του: «καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ιω. ιθ' 30).

Επάνω από την οριζόντια κεραία του Σταυρού, εκατέρωθεν της φωτοστεφανωμένης κεφαλής, αναγράφεται το συμπίλημα «Ι(ΗCOY)C Χ(PICTO)C». Χαμηλότερα, στο ύψος της λοχισθείσας δεξιάς πλευράς Του, το αίμα και το ύδωρ που ρέουν από αυτήν συλλέγονται σε Άγιο Ποτήριο.

Στην απόληξη της κάθετης κεραίας, πινακίδα φέρει την επιγραφή Ο ΒΑΣΙΛΕ (ΥC) ΤΗΣ ΔΟ/Ξ (ΗC). Εκατέρωθεν αυτής, στον ουρανό, εικονίζονται με ανθρώπινα πρόσωπα τα κοσμικά σύμβολα, ο Ήλιος και η Σελήνη.

Αριστερά από τον Σταυρό, η Παναγία, επικεφαλής ομίλου γυναικών. Η Θεομήτωρ με λυτά μαλλιά – όπως και οι υπόλοιπες γυναίκες, ως ένδειξη συγκρατημένου θρήνου – ατενίζει περίλυπη τον νεκρό Υιό Της, τείνοντας προς Αυτόν το δεξί της χέρι, που προβάλλει από το τυλιγμένο σφικτά στο σώμα της μαφόριο. Πίσω από τον όμιλο γυναικών, ο στρατιώτης που λόγχισε τον Χριστό: «ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχη αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.» (Ιω. ιθ' 34).

Δεξιά από τον Σταυρό, ο αγαπημένος μαθητής του Χριστού, ο Ιωάννης. Στέκεται θλιμμένος, με σκυμμένο το κεφάλι, το οποίο στηρίζει με το δεξί του χέρι, ενώ με το αριστερό, υψωμένο μπροστά στο στήθος, δείχνει προς τον Εσταυρωμένο. Δίπλα του, ο εκατόνταρχος Λογγίνος δείχνει επίσης προς τον Χριστό και ομολογεί: «ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ» (Μαρκ. ιε' 39).

Η αποτοιχισμένη τοιχογραφία προέρχεται από τον βυζαντινό ναό της Αγίας Φωτίδας, τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική με ζωγραφικό διάκοσμο δύο φάσεων (περί το 1400 και μέσα 17ου αιώνα). Η Αγία Φωτίδα ανήκε στην ενορία του Αγίου Ιωάννη (Ελεήμονος) στη Βέροια και βρισκόταν στη συμβολή περίπου των σημερινών οδών Μητροπόλεως, Βενιζέλου και Εληάς. Το 1939 για τις ανάγκες διάνοιξης του δρόμου που οδηγούσε προς το πάρκο της Εληάς, και δεδομένης της ετοιμορροπίας του κτίσματος του ναού, αποφασίστηκε η κατεδάφισή του, υπό τον όρο της απόσπασης και διάσωσης του τοιχογραφικού του διακόσμου. Το έκθεμα παρουσιάζεται στην ενότητα «Λατρεία», στον τρίτο όροφο του μουσείου.

Μια δράση με μοναδικά εκθέματα

Η δράση «Ένα έκθεμα – μία ιστορία» ξεκίνησε με την παρουσίαση δύο μοναδικών εκθεμάτων από το Βυζαντινό Μουσείο Βέροιας: τη διπλή σφραγίδα από τη Μονή του Αγίου Αντωνίου και τη φορητή εικόνα του Αγίου Βλασίου, πιθανότατα προερχόμενη από τον ομώνυμο ναό, με αφορμή τον εορτασμό των δύο αγίων στη Βέροια.

Περί τα μέσα Φεβρουαρίου ακολούθησε η παρουσίαση ενός πήλινου ειδωλίου Αφροδίτης από λαξευτό θαλαμωτό τάφο ελληνιστικών χρόνων της πόλης, που εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας. Στη συνέχεια, με αφορμή τη μεγάλη θεομητορική εορτή του Ευαγγελισμού, παρουσιάστηκε ένα ακόμη έκθεμα του Βυζαντινού Μουσείου Βέροιας: το βημόθυρο από τον ναό του Αγίου Δημητρίου στα Παλατίτσια.

Στο πνεύμα των ημερών της Μεγάλης Εβδομάδας, η δράση συνεχίζεται με την παρουσίαση της αποτοιχισμένης τοιχογραφίας με την παραπάνω παράσταση της Σταύρωσης.

Συντελεστές:

Σύλληψη ιδέας & γενικός συντονισμός δράσης: Γεωργία Στρατούλη, Δρ Αρχαιολόγος, Αναπλ. Προϊσταμένη ΕφΑ Ημαθίας

Συγγραφή κειμένου: Μαρία Πολατίδου, Αρχαιολόγος ΕφΑ Ημαθίας

Επικοινωνιακή διαχείριση δράσης: Θέμις Βελένη, Δρ Ιστορικός της Τέχνης, Πολιτιστική Διαχειρίστρια ΕφΑ Ημαθίας

Τα εκθέματα παρουσιάζονται στα κοινωνικά δίκτυα και στους επίσημους ιστότοπους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ημαθίας.